

**Наталія
Калініна,**

юрист, фахівець в
галузі кримінального
права, завідувача
бібліотекою-філією
№10, ЦБС
для дорослих,
м. Запоріжжя

Керівник за контрактом та зміни у сфері вищої освіти

На сайті журналу надаються безкоштовні юридичні консультації, які можуть отримати читачі журналу та відвідувачі сайту. Одне з запитань стосувалося змін щодо визначення освітньо-кваліфікаційних вимог до бібліотечних посад відповідно до новел законодавчої бази України в сфері вищої освіти та призначення керівників на посади на конкурсних засадах.

Останнім часом бібліотечних працівників хвилюють питання змін у Законі України «Про вищу освіту», призначення конкурсної процедури для добору керівників державних та комунальних закладів культури. Спробуємо розібратися у цих питаннях, і з'ясувати, які саме новели законодавства впливають на бібліотекарів та бібліотечну справу України. Пропонуємо почати з освітньої кваліфікації та освітніх вимог до бібліотечних працівників. До 1991 року (тобто в УРСР) училища і технікуми відносилися до середніх спеціальних навчальних закладів (Закон УРСР «Про народну освіту» від 28.06.1974 року). З 2002 року, після набуття чинності ЗУ «Про вищу освіту», технікуми і училища віднесено до вищих навчальних закладів I рівня акредитації. У ст. 5 цього Закону визначено такі освітні рівні: неповна вища освіта, базова вища освіта, повна вища освіта; та освітньо-кваліфікаційні рівні: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр. Таким чином, середня спеціальна освіта, здобута бібліотечними працівниками за часів УРСР, відповідно до ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту», прирівнюється до неповної вищої освіти з освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст». Відповідно до цього також були введені два нові освітньо-кваліфікаційні рівні: бакалавр та магістр, яких раніше не було. Новий ЗУ «Про вищу освіту» прийнято 2014 року, який постійно оновлюється і доповнюється. Узагальнимо останні зміни в Законі, що впливають на визначення освітніх рівнів бібліотекарів.

1. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодшого спеціаліста» і «спеціаліста» проводився у 2016 р.

2. Диплом «молодшого спеціаліста» прирівнюється до диплома «молодшого бакалавра», а вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліста» (повна вища освіта) прирівнюється до вищої освіти ступеня «магістра».

3. Науковий ступінь «кандидата наук» прирівнюється до наукового ступеня «доктора філософії», а вчене звання «старшого наукового співробітника» – до вченого звання «старшого дослідника».

4. В Україні встановлюються наступні рівні вищої освіти: «молодший бакалавр», «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», «доктор наук».

Завдяки такій реформі законодавства Україна переходить від радянської класифікації освіти до європейських стандартів.

Згідно з довідником кваліфікаційних характе-

ристик професій працівників (випуск 81 «Культура та мистецтво») визначаються освітні вимоги для зайняття конкретних посад в бібліотеках до якого ще не внесені зміни ЗУ «Про вищу освіту», тому відповідно до вище зазначеного і необхідно визначати освітньо-кваліфікаційний рівень бібліотекарів, які раніше отримували освіту.

Останнім часом Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури» (більш відомий як закон № 955) у 2016 році викликав бурхливу реакцію серед працівників культури, зокрема і бібліотекарів. Незрозумілим було все: як проводити конкурси, якою має бути процедура, як звільнити керівників, які вже обіймають посади, і куди їх працевлаштувати потім та ін. Нагадаємо, що згідно вимог цього Закону до ст. 24 ЗУ «Про бібліотеки і бібліотечну справу» внесено зміни. А саме: керівники державних та комунальних бібліотек, керівники централізованих бібліотечних систем призначаються на посаду шляхом укладення з ними контракту на п'ять років за результатами конкурсу. Порядок проведення конкурсу та вимоги до кандидатів на посаду керівника державної чи комунальної бібліотеки, централізованої бібліотечної системи визначаються статтями 21¹-21⁵ Закону України «Про культуру». Як бачимо, процедура укладення контракту за результатами конкурсу розповсюджується виключно на керівника бібліотеки, у тому числі і централізованої бібліотечної системи і не дає підстав розповсюджувати дію Закону № 955 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури» на випадки призначення керівників структурних підрозділів бібліотек (у тому числі і ЦБС), а також відокремлених структурних підрозділів: бібліотек-філій. Зауважимо, що конкурсна процедура також може не застосовуватися для призначення керівників комунальних бібліотек у територіальних громадах з населенням до 5 тисяч жителів (п. 5 Перехідних положень ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження контрактної форми роботи у сфері культури та конкурсної процедури призначення керівників державних та комунальних закладів культури»).